

Peiling wetswijziging geslacht in officiële documenten

Rapport

27 oktober 2022

Inhoudsopgave

1.	Achtergrond	3
2.	Conclusie	4
3.	Resultaten	6
4.	Bijlage	13
5.	Contact	15

Achtergrond

Doelstelling

December 2022 staat een debat gepland over een wetsvoorstel dat het gemakkelijker maakt om het geslacht in de geboorteakte te veranderen. NPV wil graag inzichten verkrijgen in hoe burgers aankijken tegen deze voorwaarden. De voorwaarden met betrekking tot het tonen van geslacht op wettelijke documenten, minimale leeftijd en medische en psychische achtergrond zijn hierin meegenomen.

In dit rapport worden ook de resultaten getoond van het onderzoek dat we in december 2021-januari 2022 hebben uitgevoerd (0-meting).

Methode

- Kwantitatief online onderzoek
- Online research tool van DirectResearch
- 15 vragen

Periode

5 oktober 2022 – 13 oktober 2022

Doelgroep

- Nederlanders vanaf 18 jaar en ouder

Bron

- Consumentenpanel ME Group

Respons

- 0-meting 2021 steekproef: n=1083
- 1-meting 2022 steekproef: n=1007
- NL representatief gewogen naar geslacht, leeftijd en opleiding
- ★ Significant verschil tussen 0-meting en 1-meting.

Significant verschillen tussen groepen binnen de 1-meting staan in een kader vermeld.

Conclusies

Conclusies

Wijzigen van geslacht in officiële documenten moet mogelijk zijn

Een kleine meerderheid vindt dat een wijziging van het geslacht in het paspoort of de identiteitskaart mogelijk moet zijn. De meesten vinden wel dat iemand aan bepaalde voorwaarden moet voldoen voordat de wijziging mag worden gedaan. Voor de helft geldt dat het geslacht (M of V) op een officieel document moet staan, dit aandeel is toegenomen sinds de 0-meting. Bij deze 1-meting zijn er meer mensen die het er niet mee eens zijn dat een X op het paspoort of de identiteitskaart gezet wordt. Niet-gelovigen vinden vaker dan gelovigen (zoals Christenen en Islamieten) dat het juist wel mogelijk moet zijn om een X op een officieel document te gebruiken.

... wel onder bepaalde voorwaarden

Twee derde vindt dat er een minimum leeftijd moet zijn voor het veranderen van het geslacht op de geboorteakte en het paspoort of de identiteitskaart. Hierbij is een minimumleeftijd van 18 of 25 jaar het meest passend. Men geeft aan dat vanaf deze leeftijd iemand zowel lichamelijk als geestelijk volwassen is en in staat is om een dergelijke keuze te maken.

De meningen zijn meer verdeeld als het gaat om de voorwaarde dat er een medische behandeling moet zijn gestart.

Wel is iets meer dan de helft van mening dat er een deskundigheidsverklaring moet zijn. Een deskundige kan (mee-)bepalen of iemand een weloverwogen keuze kan maken.

Resultaten

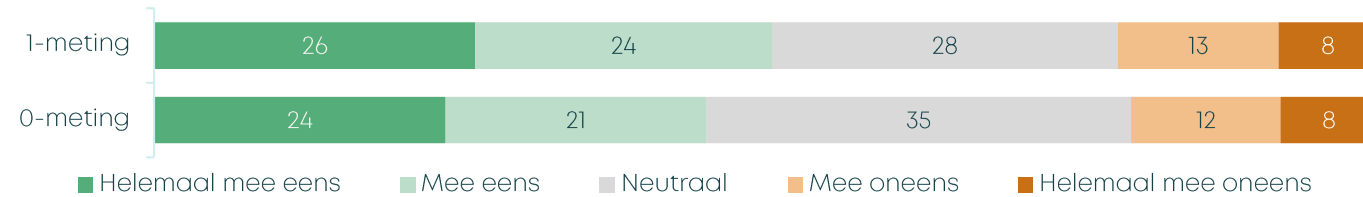
De helft vindt dat het geslacht M of V bij iedereen in het paspoort of de identiteitskaart moet staan

Dit is significant meer dan tijdens de vorige meting.

Argumenten hiervoor zijn dat er maar twee seksen zijn en dat het geslacht iets anders is dan hoe iemand zich voelt.

Stellingen (%)

Ik vind dat bij iedereen op het paspoort of de identiteitskaart het geslacht (M of V) moet staan

Top2

50% *

Bottom2

21%

45%

20%

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

Significante verschillen 1-meting

Christenen zijn het hier vaker mee eens dan niet-gelovigen. Ook zijn mannen het vaker eens met deze stelling dan vrouwen.

Hoog opgeleiden zijn het vaker oneens (bottom 2) dan midden en lager opgeleiden. Dit geldt ook voor jongeren van 18 t/m 30 jaar (bottom 2) ten opzichte van de andere leeftijdsgroepen.

Toelichting

(helemaal) Mee eens

- "Er zijn maar 2 mogelijkheden. Het slaat helemaal door."
- "Ik vind dat "man/vrouw" niks met hoe je je voelt te maken heeft, maar met hoe je biologisch in elkaar zit."
- "Er zijn in de natuur twee seksen: man en vrouw."
- "Geslacht is toch biologisch bepaald. Lijkt me goed als dat op het paspoort staat. Gender of gevoel erbij kan anders zijn. Maar op officiële papieren is biologie toch leidend."
- "Ter identificatie van een persoon is een bepaald geslacht een goed uitgangspunt."
- "Je wordt mannelijk of vrouwelijk geboren. Het is onzin dat te willen ontkennen."

Neutraal

- "Het maakt mij niet uit of dat wel of niet op het paspoort staat."
- "Heb hier niet echt een mening over."
- "Dat moet iedereen zelf weten"
- "Ik ben niet goed op de hoogte van de voor- en tegenargumenten."
- "Kan voor instanties en douane handig zijn."

(helemaal) Mee oneens

- "Volgens mij voegt dit niets toe aan het identificatie proces."
- "Ik denk niet dat het belangrijk is om te vermelden. Andere zaken, zoals foto en gegevens, zijn belangrijker."
- "Het is niet relevant of iemand man of vrouw is of als wat er tussenin zit."
- "Mensen die zich niet thuis voelen als M of V moeten daarvoor de ruimte krijgen."
- "Er zijn mensen die geestelijk of biologisch niet tot een van genoemde genders horen."
- "Ik vind dat iedereen dat zelf moet beslissen."
- "Ik vind het een belachelijk idee dat iedereen zich moet blijven conformeren aan een binair verdeelde samenleving."

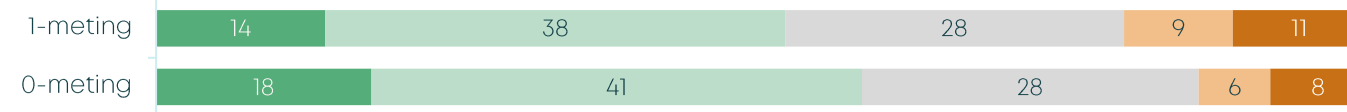
Twee van de vijf vindt niet dat een X op een paspoort of identiteitskaart mag staan

Deze mening is duidelijk sterker geworden dan tijdens de 0-meting.

Een kleine meerderheid vindt dat het geslacht op een aantal voorwaarden in het paspoort of identiteitskaart mag wijzigen.

Stellingen (%)

Ik vind dat iemand zijn/haar geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart moet kunnen laten veranderen, als hij/zij aan een aantal voorwaarden voldoet

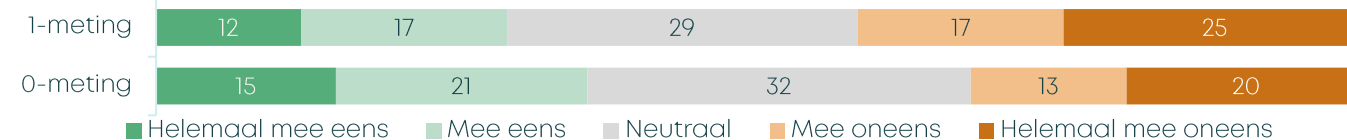
Top2

52%

Bottom2

20%

Ik vind dat het mogelijk moet zijn om een X op je paspoort of identiteitskaart te hebben in plaats van M of V

29%

36%

42% *

33%

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

Significante verschillen 1-meting

Mensen met een hoge opleiding zijn het vaker met deze stelling eens. Dit geldt ook voor niet-gelovigen ten opzichte van de aanhangers van de Islam of het Christendom.

In de leeftijd 18 t/m 30 jaar en 31 t/m 40 jaar is men het vaker eens met deze stelling dan 40+-ers. Ook vrouwen en mensen met een hoge opleiding zijn het vaker met deze stelling eens. Niet-gelovigen zijn het hier vaker mee eens dan Christenen.

Toelichting X in plaats van M of V

(helemaal) Mee eens

- "Tijd van zuilen en hokjes is passé."
- "Er zijn een hoop mensen voor wie identiteit niet zo makkelijk als 1 keuze. Ik vind het geen probleem om die mensen de optie van een X te geven."
- "Het maakt mij niks uit. En er zijn een hoop mensen voor wie het wel belangrijk is."
- "Omdat dit mensen hun eigen keuze moet zijn.."
- "Als mensen dat graag willen: prima."
- "Over het algemeen vind ik toch dat de M of V weinig waarde heeft op een paspoort."

Neutraal

- "Het is mijn eigen paspoort dus vind ik dat je het ook zelf mag bepalen."
- "Pas na 18 jaar."
- "Wat iemand zelf wil is het belangrijkste, mij maakt het niet uit.."
- "Ieder zijn eigen keuze."
- "Heb er geen verstand van."

(helemaal) Mee oneens

- "Je wordt geboren als jongen of meisje. Meer keuze is er niet."
- "Ik vind dat je het geslacht waar je mee geboren bent niet kan verdoezelen.."
- "Ik vind het een belachelijke mogelijkheid."
- "X is geen identiteit."
- "Je hebt xx chromosomen of xy. Dat kan gewoon zo op een id kaart."
- "Dit zorgt voor veel verwarring, je bent man of vrouw."

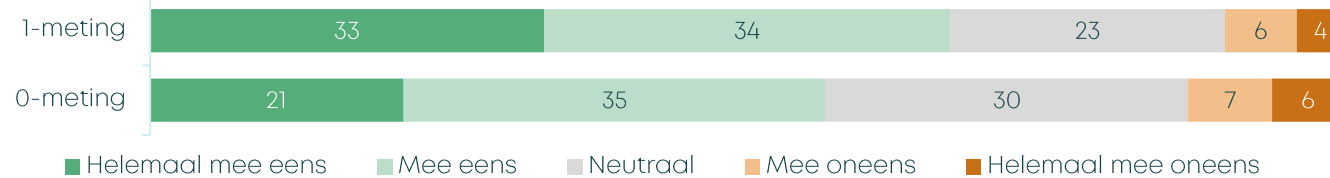

Twee derde vindt inmiddels dat er een minimumleeftijd moet zijn voor het veranderen van het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart

Dit aandeel is significant groter dan bij de 0-meting.
Onder andere midden en hoog opgeleiden zijn het hier vaker mee eens dan laag opgeleiden.

Stelling (%)

Ik vind dat er een minimumleeftijd moet zijn voor het veranderen van het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart

Top2

66% *

Bottom2

11%

Significante verschillen 1-meting

Zowel mensen met een midden als hoge opleiding zijn het vaker met deze stelling eens dan laag opgeleiden.

Toelichting staat neutraal tegenover minimumleeftijd om het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart te veranderen.

- "Niet iedereen ontwikkelt zich even snel, maatwerk past hier beter."
- "Heb er daar niet in verdiept."
- "Lastige kwestie, enerzijds wil je niemand buiten sluiten anderzijds moet het wel een weloverwogen beslissing zijn omdat je anders aan het veranderen kunt blijven. Dit laatste kan onze overheid niet aan."
- "Als je aan de voorwaarden voldoet dan vind ik leeftijd niet van belang."
- "Ik vind het lastig te zeggen welke leeftijd dan geschikt zou zijn. Ik kan me voorstellen dat het goed is om er een bepaalde leeftijd aan te hangen, zodat er ruimte is om er meer over na te denken, maar tegelijkertijd zijn er ook jonge mensen die al heel vroeg heel bewust zijn over zichzelf en wat ze voelen en willen."
- "Het maakt mij echt niet uit. Ik kan er niet over 'oordelen' want het betreft mij niet."

Toelichting moet geen minimumleeftijd zijn om het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart te veranderen.

- "Dat is leeftijdsdiscriminatie. Als iemand beneden leeftijd x zich niet prettig voelt bij zijn geslacht op het kaartje, dan moet daar gewoon gehoor aan worden gegeven."
- "Er moet geen minimumleeftijd zijn, wel begeleiding."
- "Veranderen moet eigenlijk niet mogelijk zijn."
- "Een paspoort is een identiteitskaart. Als jij je niet identificeert als man of vrouw dan moet dat op je identiteitskaart gereflecteerd kunnen worden, ook als je minderjarig bent. Minderjarigen hebben het recht serieus genomen te worden."
- "Het zou gek zijn dat wanneer iemand al meerdere jaren door het leven gaat als een ander geslacht, dat het paspoort niet gewijzigd zou kunnen worden."
- "Zolang het een weloverwogen keus is."

Ruim twee derde kiest voor 18 of 25 jaar als een goede minimumleeftijd voor het veranderen van het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart

Er zijn meer mensen die voor de leeftijd van 25 jaar kiezen dan tijdens de 0-meting.

12 of 14 jaar wordt nog steeds als te jong gezien om het geslacht op officiële documenten te mogen veranderen.

Wat vind jij een goede minimumleeftijd voor het veranderen van het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart en waarom?

1-meting / 0-meting

"Dan zijn de meeste mensen seksueel volwassen en kunnen ze bepalen of ze tevreden zijn met het geslacht dat ze van nature hebben ontvangen."
"Een 12 jarige is prima instaat zijn/haar gevoelens aan te geven."
"12 jaar is de leeftijd waarop beslissingen door een kind zelf genomen mogen worden iom ouders."

Is vaker gekozen door 18 t/m 30 jarigen en 66+-ers dan door 41 t/m 55 jarigen.

"12 is misschien wel erg jong. Als je ID moet hebben, moet je ook je geslacht kunnen aangeven."
"Ik denk dat je op die leeftijd wel genoeg zelfkennis hebt."
"Vanaf 14 moet je altijd een ID-kaart bij je dragen, als je moeite hebt met wat er op je ID-kaart staat vind ik dat je dat op die leeftijd moet kunnen aanpassen."

Is vaker gekozen door hoog opgeleiden en 18 t/m 30 jarigen en 66+-ers dan door 56 t/m 65 jarigen.

"Als je volgens de wet inmiddels medische zelfbeschikking hebt, lijkt me dat een goede grens voor psychische zelfbeschikking."
"Dan pas kun je nadenken over langere termijn zaken."
"Dat is een leeftijd waarop je goed kunt beslissen over je eigen identiteit denk ik."

Is vaker gekozen door mannen dan door vrouwen en 31 t/m 40 jarigen dan door 56 t/m 65 jarigen.

"Dan ben je wettelijk verantwoordelijk voor jezelf."
"Je bent dan volgroeit en volgens de wet volwassen. Dan kun je een keuze maken. Eerder niet."
"Denk dat je vanaf dat moment wel de consequenties in kunt zien van je handelen."
"Heeft ook te maken met de volgroeing van je hersenen."
"In de puberteit spelen hormonen mee, en veel andere zaken waar je naderhand heel anders over denkt, en voelt."

Vooral 41 t/m 55 jarigen en 56 t/m 65 jarigen kiezen vaker voor de leeftijdsgrens van 25 jaar.

"In de jaren onder de 25 doen veel mensen dingen waar ze later spijt van krijgen"
"Je moet al wat jaren levenservaring hebben om hier een gefundeerde beslissing over te kunnen nemen.."
"Als je 25 bent kun je de gevolgen overzien"
"Dat de hersens volgroeid zijn, dat vind ik de beste optie. Dan weet je wie je bent, heb je je persoonlijkheid aardig onder de knie."

Iets meer dan de helft vindt dat er een deskundigenverklaring nodig is voordat het geslacht op een wettelijk document wordt aangepast

Meningen zijn verdeeld over de voorwaarde dat er gestart moet zijn met medische behandelingen voor lichamelijke aanpassingen voordat het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart mag worden veranderd. Ruim een derde is het hiermee eens tegenover bijna een derde die het er niet mee eens is. Het zijn vooral 56+-ers en mannen die het met deze stelling eens zijn terwijl hoger opgeleiden vaker voor oneens kiezen.

Stellingen (%)

Pas als iemand start met medische behandelingen om het lichaam aan te passen naar het andere geslacht, mag hij/zij het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart laten veranderen

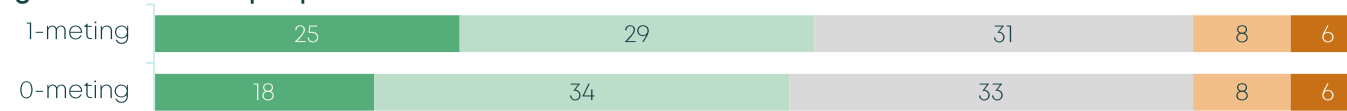
Top2

36%

Bottom2

31%

Ik vind dat iemand eerst een deskundigenverklaring moet hebben, voor hij/zij het geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart kan laten veranderen

54%

14%

52%

14%

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

Significante verschillen 1-meting

In de leeftijd 55+-ers is men het vaker eens met deze stelling dan 18 t/m 30 jarigen. Ook mannen zijn hier stelliger in dan vrouwen. Hoog opgeleiden zijn het vaker oneens (bottom 2) dan midden en lager opgeleiden.

Hoog opgeleiden zijn het vaker oneens (bottom 2) dan midden en lager opgeleiden. Dit geldt ook voor jongeren van 18 t/m 40 jarigen ten opzichte van 66+-ers. Niet-gelovigen zijn het ook vaker oneens met deze stelling dan Christenen.

Toelichting eerst deskundigenverklaring

(helemaal) Mee eens

- "Een deskundige kan goed bepalen of iemand volledig achter zijn/haar keuze staat. Als mensen het zelf mogen bepalen, kunnen ze later spijt krijgen als ze de keuze in een waan hebben gemaakt."
- "Belangrijk dat er deskundige meekijkt. Is ingrijpende verandering. En officiële stukken aanpassen behoeft ook zorgvuldigheid."
- "Het moet niet iets zijn wat je elke dag even kan laten aanpassen."
- "Zodat er goed over nagedacht is."

Neutraal

- "Kan niet genoeg overzien wat noodzaak en effect hiervan zijn.."
- "Ik vindt wel dat het weloverwogen besluit moet zijn, en niet in een opwelling gebeurd omdat iemand bij wijze van spreken een half niet jaar in zijn vel zit.."
- "Ik vind dat het niet mogelijk moet zijn. Dan is een deskundige ook niet nodig.."
- "Ik geloof niet dat een deskundige het beter weet dan de betreffende persoon zelf.."

(helemaal) Mee oneens

- "Vanaf 18 ben je verstandig en volwassen genoeg om dit zelf te bepalen."
- "Hoe iemand zich voelt, zit tussen de oren. Dat kan geen deskundige objectief vaststellen.."
- "De deskundigen kunnen ook subjectief zijn en het is een drempel om het te kunnen veranderen wat de vrijheid van het individu beperkt."
- "Iemand kan dat zelf goed aangeven, dit hoeft niet eerst door een expert bevestigd te worden."

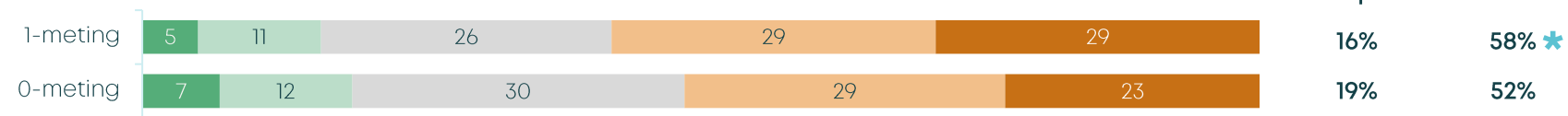
De meerderheid vindt dat je je geslacht mag laten veranderen

Vrouwen, midden en hoog opgeleiden en niet-gelovigen geven dit vaker aan.

Meer dan de helft vindt dat iemand aan voorwaarden moet voldoen om het geslacht te laten veranderen. Dit aandeel is groter dan bij de 0-meting.

Stellingen (%)

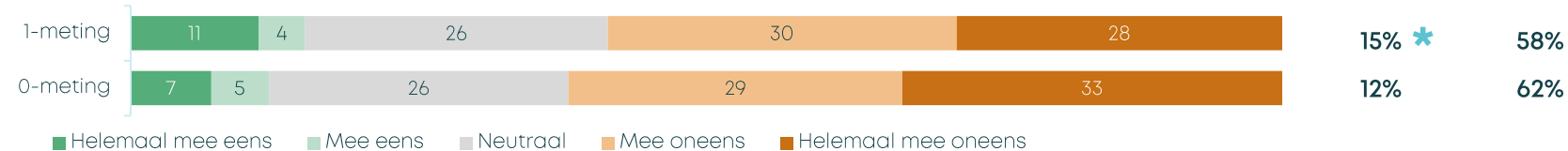
Ik vind dat iedereen die dat wil zijn/haar geslacht op de geboorteakte en paspoort of identiteitskaart moet kunnen laten veranderen. Daarvoor hoeft iemand niet aan voorwaarden te voldoen

Significante verschillen 1-meting

Mannen en midden en hoog opgeleiden zijn het vaker oneens (bottom 2) met deze stelling. Dit geldt ook voor 41 t/m 55 jarigen ten opzichte van de jongeren van 18 t/m 31 jaar.

Ik vind dat je nooit je geslacht mag laten veranderen

Vrouwen en midden en hoog opgeleiden zijn het vaker oneens (bottom 2) met deze stelling. Dit geldt ook voor 18 t/m 40 jarigen ten opzichte van 40+-ers. Ook niet-gelovigen kiezen vaker voor oneens dan Christenen.

Overige opmerkingen

- "Ik vind dat op politiek vlak er meer gesproken moet worden met deze groep mensen dan dat er nu gedaan wordt. Ik zie om mij heen dat deze mensen zich totaal niet begrepen/gehoord/geaccepteerd voelen."
- "Ik vond het erg leuk om in te vullen."
- "Ik ben blij dat er aandacht is voor dit onderwerp."
- "Waarom moet al dit soort onzin een podia krijgen? We dragen in dit land helemaal door met al die minderheden, we vallen steeds verder uit elkaar en dit komt door dit soort gezeur."
- "Er wordt veel te veel aandacht aan geslachtsverandering; het is een marginale groep. Maak je niet druk om 0,02% en richt je op grotere / belangrijkere zaken."

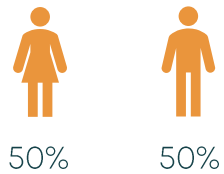

Bijlage

Profiel steekproef 1-meting

Geslacht (%)

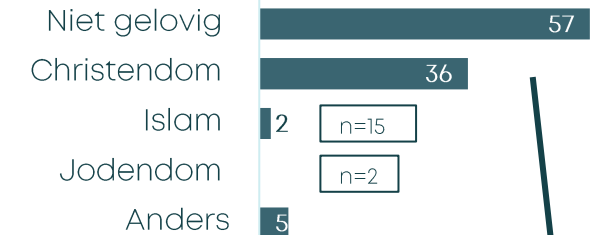
Leeftijd (%)

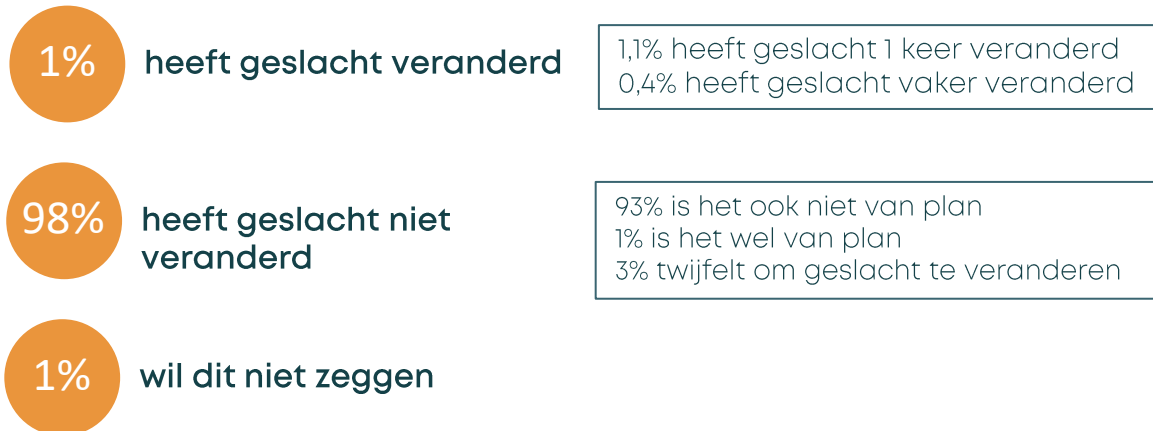
Opleidingsniveau (%)

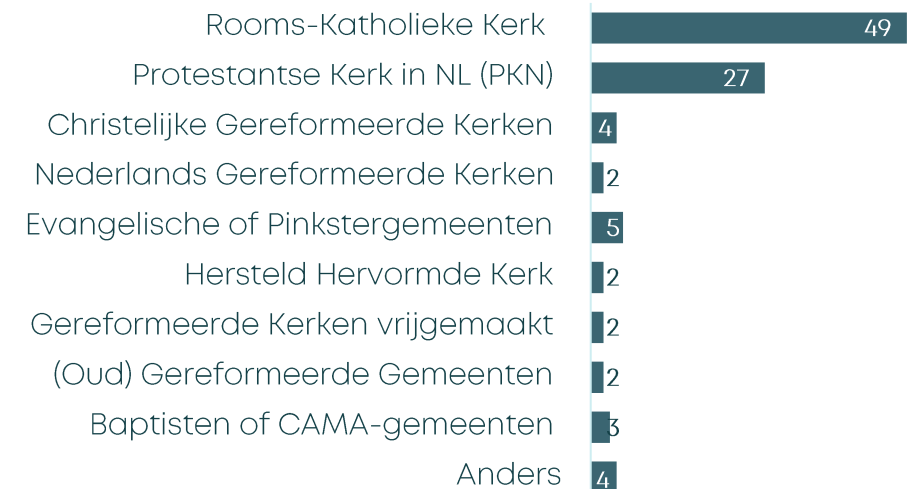
Religie (%)

Geslacht veranderd in geboorteakte

Kerkstroming n=368 (indien Christendom) (%)

Contact

Stefan Klomp
Client Consultant
06 46 22 48 92
stefan@directresearch.nl

Jetteke Rigterink
Research Expert
06 11 77 97 93
jetteke@directresearch.nl

Esther de Jong
Senior Research Expert
06 54 69 28 78
estherj@directresearch.nl

Vragen over dit
onderzoek? Wij helpen
je graag verder!

EUROPESE UNIE
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
PASPOORT

DirectResearch BV

020 770 75 79

Herengracht 454

info@directresearch.nl

1017 CA Amsterdam

www.directresearch.nl